

การศึกษาและการสร้างโปรแกรมการลดความก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

A STUDY AND AGGRESSIVE REDUCTION PROGRAM CONSTRUCTION FOR THIRD LEVEL STUDENTS THROUGH GROUP WORK

ผู้วิจัย

พระบุญส่ง ปรารภ¹

Phra Boonsong Prarop

กรรมการควบคุม

รศ. ชูชีพ อ่อนโคกสูง²

ผศ. อนุสรณ์ อรรถศิริ³

Advisor Committee

Assoc.Prof. Chuchip Onkoaksung

Asst.Prof. Anusorn Atthasiri

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาความก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อเปรียบเทียบความก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 เมื่อจำแนกตามตัวแปรด้านส่วนตัว ตัวแปรด้านครอบครัว และตัวแปรด้านสังคม 3) เพื่อเปรียบเทียบความก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการลดความก้าวร้าว ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ประชากรที่ศึกษาเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2552 จำนวน 720 คน กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโปรแกรมการลดความก้าวร้าวเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่มีคะแนนความก้าวร้าวตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไป จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามบุคลิกภาพ สัมพันธภาพในครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อน อิทธิพลของสื่อ แบบสอบถามวัดความก้าวร้าว และโปรแกรมการลดความก้าวร้าว โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ และคะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์ของคะแนนความ

ก้าวร้าว สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน คือ t-test for dependent Samples และ F-test ผลการวิจัย พบว่า

1) นักเรียนมีบุคลิกภาพต่างกันมีสัมพันธภาพในครอบครัวต่างกันมีสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างกัน และได้รับอิทธิพลของสื่อต่างกันมีความก้าวร้าวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการลดความก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม มีความก้าวร้าวลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : การลดความก้าวร้าว, กิจกรรมกลุ่ม

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study aggressive behavior for Third level students, of a secondary school in Bangkok, 2) to compare aggressive behavior of third level students were personal factors, Family factors, Social factors, and 3) to compare aggressive behavior of Third level students before and after

¹นิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

³อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

participated in group work. The populations studied was the 720 students , at third level, of a secondary school Bangkok, education year 2009. As the samples, there were 12 students , group to participated in program to reduce aggressive were third level students, who had high-aggressive 75 percentile level involved in this program. Research instruments in this study were a) Personality questionnaire. Relationships with family. Relationships with friend. The influence of the media. Questionnaire measuring aggressive, and b) Program to reduce aggressive Using group work including frequency, percentage, and percentile from aggressive behavior of female juveniles Furthermore, t-test dependent samples and F-test were employed to test the hypotheses. The results were as follow. 1) The Students with different personalities, family relationships, relationships with friends and influenced by different media all that make Aggressive difference statistically significant at .05 level. 2) The Students participated in programs to reduce aggression in third level students using group work. Aggressive reduction of statistically significant at .01 levels.

Keywords : Aggressive reduction, Group work

บทนำ

ในปัจจุบันเราจะพบว่ามึปัญหาที่เกิดขึ้นจากการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนเป็นจำนวนมากในลักษณะที่หลากหลายรูปแบบไม่ใช่เฉพาะความผิดทางศีลธรรมเล็กๆ น้อยๆ เท่านั้น แต่ได้ล่วงไปถึงการทำผิด

กฎหมายของบ้านเมือง โดยจะพบเห็นได้จากข่าวสารต่างๆ ผ่านสื่อมวลชนหลายแขนงที่มักปรากฏพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กและเยาวชน เช่น การลักขโมย การเสพยาเสพติด การยกพวกตีกันของกลุ่มนักเรียนระหว่างสถาบัน การก่อคดีฆาตกรรมขึ้นเรื่อยไปจนถึงการก่อคดีฆาตกรรม (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2553 : ออนไลน์) การแสดงความก้าวร้าวของเด็กอาจเกิดขึ้นได้ เช่น พุดจาหยาบคาย ต่อว่า ไม่เคารพผู้อื่น ทูบตี หยิก กัด ผลัก ขว้างปา ทำลายสิ่งของหรืออาจรุนแรงถึงขั้นทารุณกรรมสิ่งมีชีวิตให้บาดเจ็บหรือล้มตาย และนั่นคือจุดเริ่มต้นของการฝึกเด็กให้ละเมิดสิทธิผู้อื่นจนเกิดความเสียหายทางร่างกายทรัพย์สิน หรือทำให้ผู้อื่นกระทบกระเทือนจิตใจและในปัจจุบันพบว่ามีจำนวนเด็กและเยาวชนกระทำความผิดเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้อาจเกิดขึ้นได้เพราะยังเป็นวันที่ขาดการควบคุมอารมณ์ตนเอง หรือเด็กบางคนมีพื้นเพทางอารมณ์เป็นเด็กเลี้ยงยาก ปรับตัวยาก จึงเกิดความคับข้องใจและแสดงออกโดยการอาละวาดได้ง่าย ซึ่งสาเหตุเกิดจากการเลี้ยงดูในครอบครัว จากสภาพปัญหาในสังคมสิ่งแวดล้อม และสภาพจิตใจของเด็ก (กันทิมา ลีจันท์ก. 2551: 12) จากข้อมูลของโครงการติดตามสภาวะการณเด็กและเยาวชนรายจังหวัด ของสถาบันรามจิตติในช่วงปี 2549-2550 มีค่าสถิติเด็กที่ถูกส่งเข้าสถานพินิจต่อประชากรแสนคน อยู่ที่ 67.85 และในช่วงปี 2551-2552 อยู่ที่ 288.64 จะเห็นได้ว่าในช่วงระยะเวลา 3-4 ปี มีอัตราเด็กที่ถูกส่งเข้าสถานพินิจเพิ่มขึ้นถึง 4 เท่าตัว ประกอบกับข้อมูลของกรมพินิจ ที่แสดงจำนวนเด็กและเยาวชนทั้งหญิงและชายที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจ ในปี 2551 โดยเป็นเพศชาย 46,981 คน และเพศหญิง 4,202 คน ปี 2552 เพศชาย 46,371 คน และเพศหญิง 3,767 คน และในปี 2553 เพศชาย 44,057 คน และเพศหญิง 3,626 คน

(สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. 2553 : 2) เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่ก้าวจากวัยเด็กสู่วัยผู้ใหญ่ และเป็นระยะที่มีการพัฒนาด้านต่างๆ ความก้าวร้าวรุนแรงในวัยรุ่นจึงเป็นพฤติกรรมที่พบได้บ่อย ทั้งพฤติกรรมที่แสดงออกมาเป็นความรุนแรงต่อตนเอง เช่น ทำร้ายตัวเอง หรือฆ่าตัวตาย หรือความรุนแรงต่อผู้อื่น เช่น การทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกาย สถิติความรุนแรงในวัยรุ่นจึงมีเพิ่มมากขึ้น (พนม เกตุมาน.2551:1)

ปัจจัยที่ทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว นั้นมีนักจิตวิทยาได้ศึกษาทฤษฎีต่างๆ เช่น ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ (Freud. 1937) ซึ่งเน้นว่าความก้าวร้าวมีสาเหตุมาจากสัญชาตญาณ ทฤษฎีพฤติกรรมของเบอริคโวิทซ์ (Berkowitz. 1964) พบว่า ลักษณะส่วนบุคคลด้านสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าวและทฤษฎีการเรียนรู้ความก้าวร้าวของแบนดูรา (Bandura. 1976) อธิบายว่าความก้าวร้าวเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมทั้งจากตัวแบบและการเรียนรู้โดยตรง (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2540:44) โดยพฤติกรรมก้าวร้าว นั้นอาจมีสาเหตุจากบุคลิกภาพ (สุชา จันทรเฒ. 2542: 153-154) ความสัมพันธ์กับเพื่อน (วิชา มหาคุณ. 2548:20) สัมพันธภาพในครอบครัว และอิทธิพลของสื่อ (วัชร ดำศรี. 2543)

เนื่องด้วยพฤติกรรมก้าวร้าวมีผลกระทบในทางลบต่อบุคคลและสังคมเป็นอย่างมากจึงมีผู้สนใจและทำการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวและแสวงหาวิถีทางแก้ไขหรือปรับพฤติกรรมก้าวร้าวซึ่งมีอยู่หลายวิธี เช่น การเสริมแรงที่ขัดกัน การปรับสินไหม การควบคุมตนเอง การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสม ดังนั้น ความก้าวร้าวจึงเป็นพฤติกรรมที่สามารถ

ปรับเปลี่ยนได้ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่นสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

ในทางพระพุทธศาสนาพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต. 2542) อธิบายว่าพรหมวิหารสี่ถือว่าเป็นคุณธรรมสำคัญยิ่งอย่างหนึ่งในบรรดาคุณธรรมสำหรับเสริมสร้างคุณภาพของบุคคลในสังคมและเป็นคุณธรรมที่เกี่ยวกับการควบคุมตนเองให้ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นทางด้านกาย วาจา และใจ โดยมีเป้าหมายให้ทุกคนนำไปประพฤติปฏิบัติ และพระธรรมกิตติวงศ์ (2548: 339) อธิบายถึง พรหมวิหารสี่ว่า คือหลักแห่งการอยู่ด้วยกันอย่างไม่เบียดเบียน ไม่ทำร้ายและไม่สร้างความเดือดร้อนตัวให้แก่บุคคลอื่นกล่าวคือหลักในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เพราะเมื่อเกิดโทสะขึ้นแล้วหากระงับไม่ได้ก็จะทำให้แสดงความก้าวร้าวต่างๆ เช่น การทะเลาะวิวาทกัน การทำร้ายร่างกายทุบตี ชกต่อย กลั่นแกล้งกันอันเป็นเหตุให้ตัวเอง และผู้อื่นเดือดร้อนขาดสันติภาพหวาดระแวงกันและกันกำจัดได้ด้วยเมตตา ดังนั้นหากประพฤติปฏิบัติตามหลักพรหมวิหารสี่แล้วก็ไม่น่าจะเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวหรือพฤติกรรมก้าวร้าว น่าจะลดลงได้

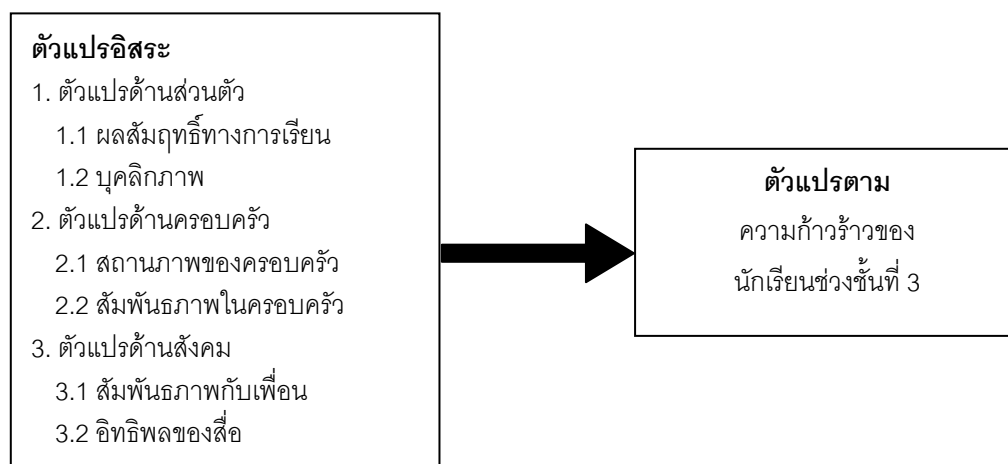
การที่จะส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้สังคม ช่วยให้เด็กเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่นได้รับการยอมรับจากสังคม เพื่อเป็นการปลูกฝังพฤติกรรมที่พึงปรารถนา การลดพฤติกรรมก้าวร้าว นั้นต้องเลือกเทคนิควิธีที่เหมาะสมกับเด็ก ซึ่งเทคนิควิธีก็เป็นส่วนหนึ่งของเทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างต่อเนื่องเทคนิควิธีนั้นมีหลากหลายวิธีในการส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้สังคม เช่น การใช้เกม กิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมละลายพฤติกรรม กิจกรรมนันทนาการ และกิจกรรม walk rally การใช้กิจกรรมกลุ่มก็เป็นอีกเทคนิควิธีหนึ่งที่ช่วยฝึกให้นักเรียนได้มีความก้าวร้าวลดลง

ผู้วิจัยในฐานะสอนอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร สังเกตพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาหลายประการจึงสัมภาษณ์อาจารย์ฝ่ายปกครอง อาจารย์กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและอาจารย์ฝ่ายวิชาการ จำนวน 6 คน เกี่ยวกับปัญหาความประพฤติของนักเรียนพบว่าความประพฤติที่มีปัญหามากที่สุดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ได้แก่ ก่อวุ่นเพื่อนในเวลาเรียน การพูดล้อจูด้อยของเพื่อน การทะเลาะ การด่าชื่อพ่อแม่ แกล้งกันการชกต่อยกันการขว้างปาสิ่งของหรือทำลายสิ่งของได้รับความเสียหาย พูดคำหยาบ ซึ่งการกระทำดังกล่าวนำไปสู่พฤติกรรมก้าวร้าวได้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวและพัฒนาโปรแกรมการลดความก้าวร้าวของนักเรียนตามหลักพรหมวิหารสี่เพื่อลดความก้าวร้าวและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อื่นๆ ของนักเรียนให้เป็นพฤติกรรมที่พึงปรารถนาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาถึงตัวแปรที่ทำให้ นักเรียนมีความก้าวร้าว และเพื่อลดความก้าวร้าวของนักเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาความก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมความก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร

2. เพื่อเปรียบเทียบความก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 เมื่อจำแนกตามตัวแปรด้านส่วนตัว ตัวแปรด้านครอบครัว และตัวแปรด้านสังคม

3. เพื่อเปรียบเทียบความก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการลดความก้าวร้าว ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

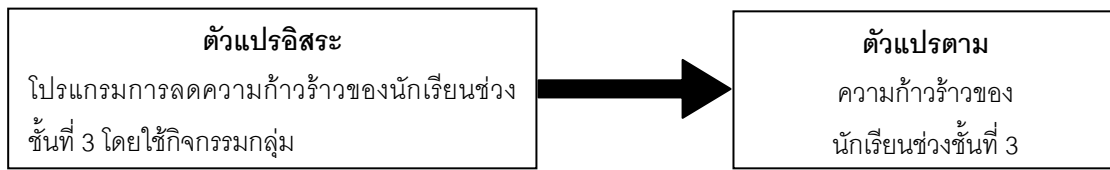
กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เพื่อเปรียบเทียบความก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 เมื่อจำแนกตามตัวแปร ด้านส่วนตัว ตัวแปรด้านครอบครัว และตัวแปรด้านสังคม

ตอนที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบความก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมการลดความก้าวร้าว โดยใช้หลักพรหมวิหารสี่เป็นสาระเพื่อลดความก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 2 การลดความก้าวร้าว โปรแกรมการลดความก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. ความก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสังคม
2. ความก้าวร้าวของนักเรียนลดลง หลังจากเข้าร่วมโปรแกรมการลดความก้าวร้าว โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ที่มีคะแนนความก้าวร้าวตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไป จำนวน 180 คน โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้มาด้วยการสุ่มอย่างง่าย จากประชากรที่สมัครใจเข้าร่วมโปรแกรมการลดความก้าวร้าวโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตอนที่ 1 การศึกษาความก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่
 - 1.1 ตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ บุคลิกภาพ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.2 ตัวแปรด้านครอบครัว ได้แก่ สถานภาพของครอบครัว และสัมพันธภาพในครอบครัว

1.3 ตัวแปรด้านสังคม ได้แก่ สัมพันธภาพกับเพื่อน และอิทธิพลของสื่อ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความก้าวร้าว

ตอนที่ 2 การลดความก้าวร้าว โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ได้แก่

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ โปรแกรมการลดความก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้ กิจกรรมกลุ่ม

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความก้าวร้าว

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลดังนี้

ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือเพื่อการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 720 คน ตอบแบบสอบถาม จากนั้นทดลองใช้โปรแกรมการลดความก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม กับกลุ่มตัวอย่าง 12 คน แล้วผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าสถิติต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

1. แบบสอบถามประกอบด้วย

1.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสถานภาพของครอบครัว

1.2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ ค่าความเชื่อมั่น 0.81

1.3 แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว ค่าความเชื่อมั่น 0.84

1.4 แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน ค่าความเชื่อมั่น 0.88

1.5 แบบสอบถามอิทธิพลของสื่อ ค่าความเชื่อมั่น 0.86

1.6 แบบสอบถามวัดความก้าวร้าว ค่าความเชื่อมั่น 0.92

2. โปรแกรมการลดความก้าวร้าวของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

- เครื่องมือที่ใช้ในการวัดความก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวทั้ง 5 ด้าน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับปรุงขึ้น โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ผู้วิจัยศึกษา นิยามศัพท์เฉพาะ เอกสาร ตำรา แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวิจัยให้ครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะ

1.2 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert's Summated Rating Scale) 5 ระดับ คือ จริงที่สุด ค่อนข้างจริง จริงบ้างไม่จริงบ้าง ค่อนข้างไม่จริง และไม่จริง แล้วนำมาให้ประธานและกรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง

1.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปหาความเที่ยงตรงโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง และ อาจารย์ ดร.สกลวรรณเจริญศรี ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (Item-Objective-Congruence : IOC) ได้แบบสอบถามแต่ละข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.66-1.00 ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามบุคลิกภาพ จำนวน 28 ข้อ

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว จำนวน 20 ข้อ

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน จำนวน 20 ข้อ

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามอิทธิพลของสื่อ จำนวน 16 ข้อ

ฉบับที่ 5 แบบสอบถามวัดความก้าวร้าวจำนวน 31 ข้อ

1.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่มีความเที่ยงตรงทั้งหมดไปทดลองใช้กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร จำนวน 120 คน แล้วนำคะแนนมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำโดยใช้ค่า t เลือกข้อที่มีค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t ระหว่าง 1.75-7.15) ได้เครื่องมือวิจัยที่สมบูรณ์จำนวน 80 ข้อ และผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค แล้วนำแบบสอบถามที่ได้ไปใช้ในการวิจัยต่อไป

- การสร้างโปรแกรมการลดความก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

1. ผู้วิจัยศึกษา นิยามศัพท์เฉพาะ เอกสาร ตำรา แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็น

แนวทางในการสร้างโปรแกรมการลดความก้าวร้าวโดยใช้กิจกรรมกลุ่มให้ครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะ

2. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างโปรแกรมการลดความก้าวร้าว โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม เพื่อลดความก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 จำนวนทั้งหมด 10 ครั้ง ดำเนินการครั้งละ 50 นาที เป็นเวลา 2 วันต่อสัปดาห์ คือ วันอังคาร กับ วันศุกร์

3. ผู้วิจัยนำโปรแกรมการลดความก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้กิจกรรมกลุ่มมาทำให้ประธานและคณะกรรมการตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม

4. ผู้วิจัยนำโปรแกรมการลดความก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้กิจกรรมกลุ่มที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วมาให้อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง และอาจารย์ ดร.สกลวรรณเจริญศรี ตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

5. ผู้วิจัยนำโปรแกรมการลดความก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้กิจกรรมกลุ่มที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้โปรแกรมกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร จำนวน 12 คน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับเนื้อหา วิธีการ และระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองก่อนนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

- **ลักษณะของโปรแกรมการลดความก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม**

ลักษณะของโปรแกรม มีการทดลองจำนวน 10 ครั้ง โดยผู้วิจัยได้นำหลักพรหมวิหารสี่มาปฏิบัติควบคู่กับกิจกรรมกลุ่ม และพฤติกรรมความก้าวร้าวน่าจะลดลงได้ ดังนี้

ครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศ และบอกความสำคัญของ การลดความก้าวร้าว

ครั้งที่ 2-4 ลดความก้าวร้าวทางกาย โดยใช้ กิจกรรมกลุ่มและหลักพรหมวิหารสี่ คือ ความเมตตา และความกรุณา

ครั้งที่ 5-8 ลดความก้าวร้าวทางวาจา โดยใช้ กิจกรรมกลุ่มและหลักพรหมวิหารสี่ คือ ความกรุณา มุทิตา และอุเบกขา

ครั้งที่ 9 ลดความก้าวร้าวทางกายและทางวาจา โดยใช้กิจกรรมกลุ่มและหลักพรหมวิหารสี่ คือ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา

ครั้งที่ 10 ปัจฉินิเทศ สอบถามและทดสอบ ผลที่ได้จากโปรแกรมการลดความก้าวร้าว

วิธีการดำเนินการทดลอง

การดำเนินการทดลอง มีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest)
2. ดำเนินการทดลองโดยใช้โปรแกรมการลดความก้าวร้าว โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม โดยทำการทดลองจำนวน 10 ครั้ง ตามกำหนดการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ดังนี้

1. วิเคราะห์พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร
2. เปรียบเทียบพฤติกรรมความก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 เมื่อจำแนกตามปัจจัยด้านส่วนด้านครอบครัว และด้านสังคม
3. เปรียบเทียบพฤติกรรมความก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ก่อนและหลังการทดลอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
 - 1.3 ค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentiles)
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ
 - 2.1 หาค่าความเที่ยงตรงโดยใช้ IOC
 - 2.2 ค่าอำนาจจำแนกโดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำโดยใช้ค่า t เลือกข้อที่มีค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t ระหว่าง 1.75-7.15)
 - 2.3 หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

สรุปผลการวิจัย

1. จากการศึกษาคำว่าความก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความก้าวร้าวระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) รองลงมาในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.59$) และระดับน้อย ($\bar{X} = 2.32$)
2. จำแนกความก้าวร้าวตามตัวแปรที่ศึกษาพบว่า
 - 2.1 นักเรียนมีบุคลิกภาพต่างกันมีความก้าวร้าวต่างกัน คือ นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวมีความก้าวร้าวสูงกว่านักเรียนที่มีบุคลิกภาพเก็บตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 - 2.2 นักเรียนมีสัมพันธภาพในครอบครัวต่างกัน มีความก้าวร้าวต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ นักเรียนที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวดีมีความก้าวร้าวสูงกว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวระดับพอใช้และระดับไม่ดี และนักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับครอบครัวพอใช้มีความก้าวร้าวสูงกว่า

นักเรียนที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 นักเรียนมีสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างกันมีความก้าวร้าวต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ นักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนระดับดีมีความก้าวร้าวสูงกว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนในระดับพอใช้และระดับไม่ดี และนักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนพอใช้มีความก้าวร้าวสูงกว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนระดับไม่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 นักเรียนที่ได้รับอิทธิพลของสื่อต่างกันมีความก้าวร้าวต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ นักเรียนที่ได้รับอิทธิพลจากสื่อมากมีความก้าวร้าวสูงกว่านักเรียนที่ได้รับอิทธิพลจากสื่อปานกลางและน้อยและนักเรียนที่ได้รับอิทธิพลจากสื่อปานกลางมีความก้าวร้าวสูงกว่านักเรียนที่ได้รับอิทธิพลจากสื่อน้อย

3. หลังจากการทดลองโปรแกรมลดความก้าวร้าวของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการลดความก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม มีความก้าวร้าวลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ตอนที่ 1 การศึกษาคำว่าความก้าวร้าวของนักเรียน

1. บุคลิกภาพกับความก้าวร้าว จากการศึกษพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพที่ชอบแสดงตัว โดยทั่วไปบุคลิกภาพของคนเรามี 2 ลักษณะ คือ หันเข้าหาตัวเอง คือ พวกเก็บตัว และอีกลักษณะหนึ่งคือ พวกที่แสดงตัว จึงทำให้บุคลิกภาพต่างกันมีความก้าวร้าวต่างกัน เพราะนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวเป็นบุคคลที่สนใจโลกภายนอก เป็นบุคลิกภาพที่ชอบ

เข้าสังคม อารมณ์ไม่คงที่เปลี่ยนแปลงได้บ่อย ไม่ค่อยมีเหตุผล ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลให้มีความก้าวร้าว สอดคล้องกับทฤษฎีของแมคคาร์กีย์ (สุพล ชัดเชื้อ, 2545 : 18 ; อ้างอิงจาก McGarree, 1966) ที่ได้ศึกษาลักษณะบุคลิกภาพของอาชญากรและแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ประการแรก คือ การที่บุคคลไม่สามารถควบคุมความก้าวร้าวของตนเองได้ หรือมีการยับยั้งการแสดงออกของความก้าวร้าวได้น้อย มีความพร้อมที่จะตอบสนองของความคับข้องใจด้วยความก้าวร้าว และลักษณะประการที่สอง คือ การที่บุคคลควบคุมความก้าวร้าวของตนเองมากเกินไปโดยควบคุมอย่างเข้มแข็งต่อการแสดงออกของความก้าวร้าวอย่างเรื้อรัง ซึ่งอาชญากรที่ร้ายแรง มักมาจากพวกที่ควบคุมความก้าวร้าวมากเกินไป

2. สัมพันธภาพในครอบครัวกับความก้าวร้าว จากการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้เห็น พฤติกรรมหรือการแสดงออกของพ่อแม่ในลักษณะการทะเลาะเบาะแว้ง ใช้คำพูดที่หยาบคาย ทำให้นักเรียนนำมาเลียนแบบจนอาจติดเป็นนิสัยได้ จึงทำให้นักเรียนมีความก้าวร้าว สอดคล้องกับสมพร สุทัศน์ีย์ (2549:41) พบว่า เด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เกเร มักจะมาจากครอบครัวที่แตกแยก และวิถีปฏิบัติของพ่อแม่ในลักษณะความห่างเหิน ทะเลาะเบาะแว้งทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพที่อบอุ่นมาจากในบ้าน มีสัมพันธภาพในครอบครัวที่ดีต่อกันระหว่างพ่อแม่ลูก ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญในการดำรงชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับตัวให้เข้ากับสังคมโดยไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ สอดคล้องกับบารอนและเอิร์ล (Barron and Earls, 1984 : 23-31) ที่พบว่า ภาวะความเครียดอันเกิดจากความสัมพันธ์ที่ไม่ดีระหว่างพ่อแม่ทำให้พ่อแม่ใช้การฝึกวินัยที่ไม่เหมาะสม เช่น ลงโทษรุนแรง ปล่อยปละละเลยเด็ก ทำให้เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพที่อบอุ่น

มาจากในบ้าน มีสัมพันธภาพในครอบครัวที่ดีต่อกันระหว่างพ่อแม่ลูก ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญในการดำรงชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับตัวให้เข้ากับสังคมโดยไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ สรุปได้ว่า เมื่อลูกเข้าสู่วัยรุ่น ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูกวัยรุ่นนั้นจะแปรสภาพต่างไปจากวัยทารก และวัยเด็กมาก เพราะเมื่อเด็กเข้าสู่วัยรุ่นจะมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมากทั้งร่างกาย และจิตใจ เริ่มก้าวเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ เริ่มมีการค้นหาเอกลักษณ์ของตนเองเพื่อรู้จักตนเองในแง่มุมต่างๆ และค่อยๆ ทำตัวเป็นอิสระจากพ่อแม่สภาพเช่นนี้ย่อมก่อให้เกิดความขัดแย้งด้านสัมพันธภาพกับพ่อแม่ได้ ซึ่งพ่อแม่ต้องให้ความเข้าใจ

3. สัมพันธภาพกับเพื่อนกับความก้าวร้าว จากการศึกษาพบว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่ชอบปฏิบัติตนให้เพื่อนๆ ยอมรับชอบแสดงพฤติกรรมตามแบบเพื่อน เป็นวัยที่กล้าแสดงออกในเรื่องความก้าวร้าว โดยปกติวัยรุ่นจะมีความก้าวร้าวคึกคะนองอยู่แล้วซึ่งจะฮึกเหิมก้าวร้าวมากขึ้น เมื่อมีการรวมกลุ่มกันและได้รับการชื่นชม หรือจูงใจในทางที่ผิดจากกลุ่มเพื่อนซึ่งสอดคล้องกับแบนดูรา (Bandura, 1977, pp. 46-48) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนเป็นตัวแบบที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นเป็นอย่างมาก เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่ให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนในฐานะแหล่งข่าวสาร ที่ปรึกษา ที่พึ่งพา ส่งเสริม และเป็นแบบอย่างของพฤติกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะดีหรือชั่วขอให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อนก็เพียงพอ สอดคล้องกับศิริวรรณ ปูนคอน. (2547:104) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่ได้รับอิทธิพลจากเพื่อนมากกว่าวัยอื่นๆ ของชีวิต ทั้งกิริยาท่าทางการพูดการแต่งกาย และค่านิยมต่างๆ วัยรุ่นที่อยู่ในกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเพื่อแสดงให้เห็นว่าตนรักดีต่อกัน เป็นพวกเดียวกัน เพื่อนจึงมีความสำคัญต่อวัยรุ่นมาก การปฏิบัติของเพื่อนต่อวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับความก้าวร้าวของวัยรุ่น

เนื่องจากเพื่อนมีส่วนสำคัญในการเป็นแบบอย่างและชักจูงให้กระทำพฤติกรรมต่างๆ และวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการได้รับการยอมรับจากเพื่อน ซึ่งพฤติกรรมที่วัยรุ่นได้พบเห็นจากกลุ่มเพื่อนมักจะเลียนแบบเพื่อให้เพื่อนๆ พึงพอใจ ดังนั้น จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม กลุ่มเพื่อนได้ทำหน้าที่ของการเป็นแบบอย่างในการกระทำและเป็นแรงเสริมให้เกิดการแสดงออกของพฤติกรรมก้าวร้าว

4. อิทธิพลของสื่อกับความก้าวร้าว จากการศึกษาพบว่า บริเวณโรงเรียนมีร้านอินเทอร์เน็ต และร้านเช่าการ์ตูน ทำให้นักเรียนบางคนหลังเลิกเรียนเข้าร้านอินเทอร์เน็ตหรือเช่าการ์ตูนไปอ่าน ทำให้เห็นภาพต่างๆ ที่เผยแพร่จากสื่อ ที่แสดงออกในทางลบทำให้นักเรียนมีการเลียนแบบสื่อ โดยไม่ใช้ความคิดวิเคราะห์และไตร่ตรองให้ดีก่อนที่จะนำไปใช้ จึงทำให้ความก้าวร้าวของนักเรียนแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะสื่อมวลชนเป็นกระบวนการที่เผยแพร่ภาพลักษณ์ที่วัยรุ่น ได้เห็นได้ยิน ได้สัมผัส และมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับวัยรุ่น ซึ่งสื่อจะแสดงออกได้ทั้งในทางบวกและทางลบ นักเรียนอาจมีการเลียนแบบเกิดการเรียนรู้และนำไปสู่การกระทำ สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning theory) ของแบนดูรา (Bandura, 1977: 52-54) ที่กล่าวว่า อิทธิพลของสื่อสำคัญในการเรียนรู้ทางสังคมที่สำคัญประการหนึ่งคือ สิ่งที่น่าสนใจผ่านทางสื่อมวลชนซึ่งมีอยู่มากมายหลายชนิดทำให้มนุษย์ได้รับความนึกคิดและรูปแบบการกระทำใหม่ๆ อยู่เสมอ สอดคล้องกับเปอร์เทียส (Perteous. 1985: 465-478) กล่าวว่า จากความเป็นอยู่ที่ดีกว่าและใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยกว่าสื่อต่างๆ จึงเข้าถึงเด็กในเมืองได้มากกว่าเด็กชนบทคือ สื่อประเภทเอกสาร สิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ และการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับ สอดคล้องกับ ปณีตา นิตยาพร (2543:

69) ที่กล่าวว่า สื่อมวลชนเป็นตัวแบบโดยตรงต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่น และยังมีส่วนในการเข้าไปสร้างอิทธิพลทางความคิดในเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความก้าวร้าวและสร้างการยอมรับให้เกิดขึ้นที่ละน้อยได้ สอดคล้องกับการ์เลนเนอร์และคนอื่นๆ (Gerlener and others, 1980 อ้างถึงใน สุกิจ ไหว้วัฒนากร. 2542: 16) พบว่า ปริมาณความก้าวร้าวจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับเนื้อหาความรุนแรงในโทรทัศน์ด้วย ซึ่งสอดคล้องการศึกษาของอีรอน (Eron.1982, อ้างถึงใน โสภาค ซปีลมันน์. 2546: 143) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับภาพยนตร์เรื่องราวหรือสารคดีที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง การต่อสู้และฆ่ากัน พบว่า จะมีความสัมพันธ์กับระดับความก้าวร้าวทางจิตใจและทางกายของเด็ก ยิ่งดูมากขึ้นเท่าไร เด็กจะยิ่งมีความก้าวร้าวเพิ่มขึ้นมากเท่านั้น

ตอนที่ 2 การลดความก้าวร้าวโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการลดความก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม จากการศึกษาพบว่า กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เป็นการรวมตัวกันของกลุ่มเพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย เพื่อให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ และเพื่อให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึก และการเรียนรู้ เพื่อนำมาวิเคราะห์หรืออภิปรายให้เกิดการเรียนรู้ จนได้ข้อสรุปที่ชัดเจน รวมทั้งการกระตุ้นให้ผู้เรียนนำการเรียนรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติหรือใช้ในชีวิตรประจำวัน ทั้งนี้เพราะโปรแกรมการลดความก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม จากการศึกษาพบว่าหลักพรหมวิหารสี่มีความสอดคล้องกับทฤษฎีความก้าวร้าว ถ้านักเรียนมีหลักพรหมวิหารสี่คือเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา ทำให้มีความก้าวร้าวลดลง ผู้วิจัยจึงสอดแทรกกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา โดยบูรณาการจิตวิทยาการเรียนรู้

จิตวิทยาการแนะแนว และกิจกรรมกลุ่มเข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้มีความเข้าใจถึงแก่นของหลักพรหมวิหารสี่ และสามารถนำไปใช้ได้ ในสถานการณ์ต่างๆ ที่ต้องเผชิญในการดำรงชีวิต

จากผลการศึกษาทั้งหมดที่ได้กล่าวมาข้างต้น พบว่าความก้าวร้าวของนักเรียนลดลง เนื่องจากโปรแกรมการลดความก้าวร้าวของนักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นใช้กิจกรรมกลุ่มที่ประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลายพร้อมทั้งสอดแทรกหลักธรรมพรหมวิหารสี่ ซึ่งเป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่จะเป็นส่วนช่วยลดความก้าวร้าวอีกส่วนหนึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ที่มีขั้นตอนการปรับพฤติกรรมที่ได้ผล เมื่อนำมาผสมผสานกันทำให้ได้โปรแกรมการลดความก้าวร้าวของนักเรียนที่มีคุณภาพและโปรแกรมนี้สามารถปรับเปลี่ยนวิธีคิดและมุมมองในสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเอง สามารถพัฒนาตนเองให้มีความก้าวร้าวลดลงได้เพื่อจะไปสู่การอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ 1.1) จากผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาโปรแกรมการลดความ

ก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสามารถลดความก้าวร้าวได้จริง ดังนั้นจึงเป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่งกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของกับนักเรียนที่มีความก้าวร้าวหรือบุคคลที่มีความสนใจวิธีการนี้ไปประยุกต์ใช้ในการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนได้ 1.2) ก่อนการวิจัยควรเข้าไปสังเกตการณ์กับนักเรียนสักระยะเวลาหนึ่ง เพื่อให้เกิดสัมพันธภาพอันดีระหว่างนักเรียนซึ่งจะอำนวยความสะดวกให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่ตรงตามความจริง

2. ข้อเสนอในการทำวิจัยครั้งต่อไป 2.1)

ควรศึกษาความก้าวร้าวและใช้โปรแกรมการลดความก้าวร้าวกับกลุ่มอื่นๆ ในช่วงชั้นเดียวกัน เพื่อสร้างความเข้าใจในโปรแกรมการลดความก้าวร้าว 2.2) เนื่องจากโปรแกรมการลดความก้าวร้าวสามารถทำให้นักเรียนลดความก้าวร้าวลงได้ ดังนั้นจึงควรนำวิธีการดังกล่าวไปทดลองใช้ในการปรับพฤติกรรมอื่นๆ เช่น พฤติกรรมไม่มีระเบียบ พฤติกรรมขาดความรับผิดชอบ เป็นต้น 2.3) นอกจากการประเมินตนเองแล้ว ต้องให้ครูอาจารย์ที่ปรึกษาของนักเรียนร่วมสังเกตและประเมินความก้าวร้าวของนักเรียนด้วย

บรรณานุกรม

- สุกิจ ไวรวัฒน์กร. (2542). **ความคิดเห็นที่มีต่อภาพความรุนแรงในการนำเสนอข่าวอาชญากรรมและข่าวอุบัติเหตุในสื่อมวลชนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณนา ช่องดารากุล. (2543, มิถุนายน-กรกฎาคม). **พฤติกรรม ก้าวร้าวของวัยรุ่น**. *แนะแนว*. 24(129) : 8-13.
- วัชรีย์ คำศรี. (2543). **พฤติกรรมการรับสื่อโทรทัศน์ของเด็กในครอบครัวที่มีอาชีพประมง**. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ปณิตา นิตยาพร. (2543). **ความสัมพันธ์เชิงปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนที่มีเนื้อหารุนแรงและสภาพแวดล้อมทางสังคมต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มวัยรุ่นชาย**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. (ภาควิชาวารสารสนเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุพล ชัดเชื้อ. (2545). **การเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองและการปรับเปลี่ยนใหม่ ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเสมียนนารีกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุชา จันท์เอม. (2545). **จิตวิทยาเด็กเกเร**. กรุงเทพฯ: อักษรศาสตร์บัณฑิต.
- โสภา ชปิลมันน์. (2546). **บุคลิกภาพและพัฒนาการ: แนวโน้มสู่พฤติกรรมปกติและการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเด็กและเยาวชน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ โอ. เอส. พรีนติ้ง เฮาส์.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2546). **การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร: ทบวงมหาวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2546). **พุทธธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 11 กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศิริวรรณ ปูนคอน. (2547). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- พระธรรมกิตติวงศ์. (2548). **พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสตร์ ชุด คำวัด**. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร.
- วิชา มหาคุณ และวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล. (2548). **ผลกระทบของเด็กถูกทารุณกรรม มาตรการป้องกันแก้ไข ศึกษาเฉพาะกรณีเด็กและเยาวชนที่เคยต้องคดี**. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดเทคนิค.
- สมพร สุทัศน์ีย์. (2549). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พนม เกตุมาน. (2551). **พฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงในวัยรุ่น**. กรุงเทพมหานคร: ทบวงมหาวิทยาลัย.
- กันทิมา ลีจันทิก. (2551). **พฤติกรรมก้าวร้าวในวัยรุ่น**. วารสารสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี.

- . ออนไลน์. (2553). รายงานสถิติทางกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
สืบค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2553, จาก <http://www.m-society.go.th>.
- สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2553). **การกระทำคามผิด
ของเด็กและเยาวชน**. วารสาร ปีที่ 2 ฉบับที่ 3. ถ่ายเอกสาร.
- Barron, Aleris P. and Earls, Felton. (1984). “ The Reletion of Temperament and Social Factors to Behavior
Problems in Three-Year-old Children.” Journal of Child Psychology and Psychiatry Allied
iscipline.
- Bandura, A. (1976). “ **Social Learning Analysis of aggression.**” In E. Ribesynes & A. Bandura (Eds.),
Analysis of delinquency and Aggression. Hillsdale , NJ: Earlbaum.
- Bandura A. (1977). **Principle of behavior modification**. New York : Holt, Rinehart & Winston.
- Berkowitz,L. (1964). **Advance in Experimental Social Psychology**. New York : Academic Press.
- Freud, Sigmund. (1970). **An Outline of psychoanalysis**. New York : W.W. Norton & Company, Inc.
- Perteous, M.A. (1980). **Development Aspects of Adolescent Problem Disclose in England and Ireland**.
Reprise, Child Development. 51(6) : 964-980.